

jak již řečeno, jen vylučovací žalobou podle § 37 ex. ř. Přiváděli-li však toto své právo k platnosti cestou rekursů v exekučním řízení, ač k tomu nebyli oprávněni, měl rekursní soud jejich rekursy proti usnesení exekučního soudu jako nepřípustné odmítnouti; ježto rekursní soud tak neučinil, bylo k dovolacímu rekursu — správně rekursu — vymáhající věřitelky jeho usnesení zrušiti a rozhodnouti, jak se stalo, aniž bylo třeba obíratí se vůbec vývody tohoto rekursu.

Čís. 12382.

Nárok statkového úředníka na pensí, zakládající se na pensijním normálu řádu Maltézských rytířů, nezanikl tím, že statkový úředník byl propuštěn ze služby pro nepořádky, pokud se týče pro nepoctivost, dosáhl-li ještě před propuštěním nároku na pensí dovršením plných 35 služebních let. Jeho nárok na pensí nezanikl ani tím, že má jiné výdělečné zaměstnání.

Manžel není aktivně oprávněn k žalobě o určení pensijního-vdovského nároku své manželky.

Nárok na odškodné, které je v § 75 zákona čís. 329/1920 v doslovu zákona čís. 220/1922 a ve vládním nařízení čís. 305/1922, čís. 318/1922 a čís. 192/1924 přiznáno t r v a l ý m zaměstnancům na velkém pozemkovém majetku proti Státnímu pozemkovému úřadu (kolonizačnímu fondu), pozbyli-li bez své viny posavadní služby, nemá zaměstnanec, který po propuštění ze služby na velkém pozemkovém majetku není bez zaměstnání.

(Rozh. ze dne 23. února 1933, Rv I 1061/31.)

Žalobce byl zaměstnán od roku 1894 do roku 1927 posléze jako hospodářský správce na velkostatku O., jenž byl dříve majetkem Komendy Maltézských rytířů. Velkostatek O. byl při pozemkové reformě přidělen žalované. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovanou 1. zaplacení 68.000 Kč odbytného, 2. by žalovaná byla uznána povinnou, že mezi žalobcem a žalovanou se zřizuje pokud se týče jest takový právní poměr, že žalovaná strana jest povinna žalující straně od 1. května 1927 po dobu života žalující strany platiti pensí 15.600 Kč ročně a to v měsíčních lhůtách předem běžících a 3. že žalovaná jest povinna uznati, že se zřizuje pokud se týče jest mezi žalobcem a žalovanou takový právní poměr, že žalovaná jest povinna po smrti žalobce platiti manželce žalobcově pensí 7.800 Kč ročně v měsíčních lhůtách předem běžících po dobu jejího života. P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e uznal podle žaloby ad 2.; žalobu ad 1. a ad 3. zamítl. D ů v o d y: Na základě tržové smlouvy ze dne 24. září 1926, jejíž opis byl přečten a žalovanou stranou správným uznán, bylo zjištěno, že žalovaná touto smlouvou se svolením Státního pozemkového úřadu v Praze dtto 20. prosince 1926 a se schválením ministerské rady ze dne 10.

června 1927 koupila od souverenního řádu rytířů Maltézských velkostatek O., který, jak mezi stranami nesporno, byl v záboru a na němž žalobce jako hospodářský úředník byl zaměstnán, a zjištěno touto smlouvou dále, že v odst. IV., tržové smlouvy kupující strana převzala k placení a vybývání veškeré k 1. lednu 1926 běžící pense a dary z milosti bývalých úředníků a zaměstnanců koupeného velkostatku stejně jakož i v budoucnosti dospívající pense a dary z milosti zaměstnanců k 1. lednu 1926 aktivních beze srážky na cenu kupní mezi jinými též pensijní požitky žalobce, ve výši 15.600 Kč ročně, a v odst. V. převzala žalovaná veškeré zaměstnance velkostatku aktivně sloužící do svých služeb s nezměněnými požitky a tím způsobem, že, počínajíc 1. lednem 1926, byla strana prodávající proti všem jmenovaným zaměstnancům ode všech na základě služebního poměru již uplatňovaných neb v budoucnosti uplatňovaných nároků liberována. Z přednesu stran vychází na jevo, je tedy nesporno a zjištěno, že žalovaná vyplácela žalobci aktivní požitky jako svému zaměstnanci na převzatém velkostatku O. až do konce dubna roku 1927, jak se k tomu citovanou tržovou smlouvou zavázala, tím také žalobce za svého zaměstnance převzala a je v tom směru nerozhodno, že dala žalobci zdravotní dovolenou s plnými aktivními požitky. Z těchto zjištěných okolností vyplývá nade vší pochybnost a žalovaná to ve svém přednesu ostatně také uznává, že ze zmíněné tržové smlouvy a též ve smyslu ustanovení § 75 zákona č. 329 z roku 1920 v doslovu novely č. 220 z roku 1922 vzešel pro ni závazek platiti pensi žalobci jako bývalému zaměstnanci na zabra-ném a jí převzatém velkostatku v případě pensionování žalobce v roční částce 15.600 Kč. Žalovaná ovšem namítá, že se žalobce dopustil trestného činu, který jí ve smyslu § 29 zákona ze dne 13. ledna 1914 č. 9 ř. zák. opravňoval k okamžitému propuštění žalobce, k němuž došlo doporučeným dopisem ze dne 19. května 1927. Žalobce se však nedopustil žádné nepoctivosti, která by snad žalovanou opravňovala k okamžitému propuštění žalobce ze služby, žalobce tedy má nárok na pensi ročních 15.600 Kč splatnou měsíčně předem a to ode dne svého propuštění, an nečiní nárok na výplatu aktivního platu za dobu výpovědní, tedy od 1. května 1927, do kterého dne, jak nesporno, žalovaná mu vyplácela aktivní požitky, což zjištěno i z přečtených §§ 12 a 24 pensijního normálu zaměstnanců na velkostatku řádu rytířů Maltézských. Pokud žalovaná namítá, že žalobce nemá nárok na pensi, poněvadž, což je nesporno, je zaměstnán u zemědělské pojišťovny v P. s ročním platem 13.000 Kč a dle § 12 pensijního normálu platového pro zaměstnance ve službách řádu Maltézských rytířů zaniká nárok na pensi, nabude-li zřízenec opět způsobilosti výdělečné, přehlíží žalovaná strana, že žalobce, který dle souhlasného přednesu stran nastoupil službu na velkostatku jmenovaného řádu dne 1. května 1894 a má nárok na započtení 2½ válečného roku, a který, jak zjištěno, sloužil na převzatém velkostatku až do 19. května 1927 maje ovšem do té doby od žalované zdravotní dovolenou, má 35½ služebních let, ve smyslu § 12 norm. 36 let a podle § 15 zmíněného pensijního normálu, jak jeho přečtením zji-

štěno, po 35 služebních letech patří zaměstnanci pense, t. j. starobní renta bez ohledu na výdělečnou způsobilost. Žalobce má tedy, ana mu žalovaná odpírala placení jakýchkoliv požitků, nárok na určení právní existence tohoto svého nároku. Jinak se však má věc s odbytým, na které si žalobce činí nárok. Odbytné žalobci nepřísluší. Vždyť žalobce, jak již zjištěno, byl žalovanou jako aktivní zaměstnanec na zabraném velkostatku citovanou smlouvou trhovou převzat, tímto způsobem bylo tedy o žalobce postaráno, žalobce nepozbyl, jakž předpokládá § 75 zák. čís. 329 z roku 1920 v doslovu novely čís. 220 z roku 1922, zabráním velkostatku svého dosavadního zaměstnání na zabraném velkostatku, bral dále aktivní požitky a nemůže si tedy činiti takový nárok ani se zřetelem ku stanovení §§ 1—2 a 8—10 nařízení vlády rep. Čsl. ze dne 21. října 1922 čís. 305 sb. z. a n. v doslovu novely čís. 192 z roku 1924. V tomto směru bylo tedy žalobu zamítnouti jako neodůvodněnou. Avšak i ohledně nároku na vyplácení pense manželce žalobcově Marii Ch-ové bylo žalobu zamítnouti pro nedostatek aktivní legitimace ke sporu na straně žalobce, poněvadž tento nárok mohla uplatňovati jen Marie Ch-ová sama jako jediné oprávněná osoba. O d v o l a c í s o u d n e v y h o v ě l o d v o l á n í a n i t é a n i o n é s t r a n y. D ů v o d y: K o d v o l á n í ž a l o v a n é: Poukazuje-li žalovaná k tomu, že nesprávně vykládá prvý soud § 12 pensijního normálu, podle něhož nárok na pensi zaniká, nabude-li zřízenec opět výdělečné způsobilosti a že proto žalobce nárok na pensi ztratil, nastoupiv místo u zemědělské pojišťovny, správně poukázal prvý soud k tomu, že podle ustanovení § 15 normálu patří zaměstnanci po 35 služebních letech pense bez ohledu na výdělečnou způsobilost, a proto také bylo zbytečné zjišťovati ještě dále skutečné požitky žalobcovy. Správně vyvozuje žalobce svůj právní nárok na vyplácení pense proti žalované z trhové smlouvy ze dne 24. září 1926, kterou žalovaná závazek prodávajícího souverenního řádu rytířů Maltezských k vyplácení roční pense 15.600 Kč převzala, a, poněvadž tu nebylo důležitého důvodu k propuštění žalobce ve smyslu § 29 čís. 1 zák. ze dne 18. ledna 1914 čís. 9 ř. zák., nelze právem říci, že žalobce tohoto nároku ve smyslu § 11 pensijního normálu pozbyl. K o d v o l á n í ž a l o b c o v u: Prvý soud, zamítaje žalobní žádání, pokud směřovalo k zaplacení odbytého, zaujal stanovisko, že žalobce byl žalovanou jako aktivní zaměstnanec na zabraném velkostatku převzat, že tímto způsobem bylo se oň postaráno, že žalobce nepozbyl, jakž předpokládá § 75 zák. čís. 329 z r. 1920 v doslovu novely čís. 220 z roku 1922 zabráním velkostatku svého dosavadního zaměstnání na zabraném velkostatku, bral dále aktivní požitky a nemůže si tedy činiti onen nárok ani se zřetelem na ustanovení §§ 1, 2 a 8—10 nař. ze dne 21. října 1922 čís. 305 sb. z. a n. v doslovu novely čís. 192 z roku 1924. Žalobce proti tomuto právnímu názoru prvního soudu uvádí, že není žalováno o odbytné podle § 75 zák. ze dne 8. dubna 1920 čís. 329 sb. z. a n., nýbrž že jde o nárok ze soukromé námezdní smlouvy a že žalovaná jest povinna v případě předčasného propuštění, t. j. před nabytím nároku na plnou pensi proti Všeobec. pensijnímu ústavu žalobci

odbytné podle úředních tabulek vyměřené platiti. Žalobcův narok na zaplacení odbytného však ani ze smlouvy tržové ze dne 24. září 1926 ani ze smluvního poměru mezi stranami odvoditi nelze a mohl by žalobce jen ve smyslu § 1162 b) obč. zák. a § 32 zákona ze dne 13. ledna 1914 čís. 9 ř. zák. domáhati se náhrady škody pro bezdůvodné propuštění ze služby, kterážto škoda by ovšem musila býti řádně precizována. Ve smlouvě tržové ze dne 24. září 1926 v odst. V. uvádí se sice, že žalovaná jako kupující přejímá veškeré zaměstnance velkostatku aktivně sloužící do svých služeb s nezměněnými požitky tím způsobem, že počínajíc dnem 1. ledna 1926, jest prodávající strana proti všem jmenovaným zaměstnancům ode všech na základě služebního poměru již uplatněných nebo v budoucnosti uplatňovaných nároků liborována, avšak tím nepřevzala žalovaná závazek v případě propuštění zaměstnance bez vážného důvodu zaplatiti mu odškodné odpovídající vládnímu nařízení ze dne 21. října 1922 čís. 305 sb. z. a n. Takové ustanovení musilo by ve smlouvě býti výslovně obsaženo, by mohlo založiti závazek žalované k zaplacení odbytného, jež ve smyslu § 16 nař. vlády ze dne 21. října 1922 čís. 305 sb. z. a n. hraditi má zaměstnanci, jestliže tento beze své viny pozbude práce nebo služby, Státní pozemkový úřad. Také správně posoudil prvý soud věc po stránce právní, pokud žalobu určovací týkající se právního poměru mezi žalovanou a manželkou žalobcovou Marií Ch-ovou v příčině pensijního nároku zamítl, neboť právní zájem na tom, by tento právní poměr byl určen, má jen žalobcova manželka Marie Ch-ová, a nebyl tudíž žalobce k takové žalobě aktivně oprávněn (§ 228 c. ř. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

Důvody:

K dovolání žalované: Nárok žalobcův na pensii je oprávněný. Žalovaná neprávem jej v dovolání popírá, tvrdíc, že ho žalobce pozbyl tím, že byl od ní ze služby pro nepořádky, pokud se týče pro nepoctivost propuštěn. Žalobcův nárok na pensii zakládá se na pensijním normálu řádu Maltézských rytířů, u nichž žalobce jako úředník na velkostatku O. sloužil od 1. května 1894. Výše pense zakládá se na smlouvě ze dne 24. září 1926, kterou žalovaná koupila od Maltézského řádu velkostatek O. a v níž byla pense pro žalobce podle pensijního normálu stanovena 15.600 Kč ročně. Podle § 15 pensijního normálu mohou zaměstnanci, dosáhnou-li věku 65 let nebo byli-li bez svého zavinění ze služeb propuštěni, žádati za pensionování a mají pak nárok na pensii odpovídající jejich služebním letům. Po dosažení 35 služebních let přísluší zaměstnanci invalidní renta jako odpočivné, aniž by bylo třeba dokázati, že jest k výdělku nezpůsobilý (starobní renta). Toto odpočivné mu náleží, ať zastává dále nějaké zaměstnání čili nic. Není sporu o tom, že žalobce dosáhl ještě před propuštěním ze služeb u žalované, k němuž došlo v květnu 1927, se započtením válečných let

plných 35 služebních let. Dosažením těchto let vznikl mu nárok na odpočivné, pro jehož další trvání jest bez významu, zda žalobce jest způsobilý k výdělečnému zaměstnání a že po vystoupení ze služeb u žalované je výdělečně zaměstnán. Předpis § 15 pensijního normálu výslovně stanoví, že odpočivné náleží zaměstnanci, i když ještě jest způsobilý k výdělečnému zaměstnání, a není v něm předpisu, podle něhož by pensionovaný zaměstnanec ztratil nárok na odpočivné, kdyby zastával nějaké výdělečné zaměstnání.

K dovolání žalobcovu: Žalobci nelze přisvědčiti, když napadá rozsudek pro zamítnutí jeho žádání o určení pensijního — vdovského — nároku jeho manželky. Co se toho týče, jest správné stanovisko odvolacího soudu, že k uplatňování uvedeného žádání není žalobce legitimován, protože nejde o nárok jeho. Toto své stanovisko odvolací soud případně odůvodnil a stačí, co se toho týče, odkázati na důvody napadeného rozsudku. Odvolací soud nepochybil také, zamítнув žalobce s jeho nárokem na odškodnění, jež požaduje na žalované za to, že prý ho bezdůvodně ze služby propustila. Žalobce požaduje odškodné, které se v § 75 zákona čís. 329/1920 v doslovu zákona čís. 220/1922 a ve vládním nařízení čís. 305/1922, čís. 318/1922 a čís. 192/1924 přiznává trvalým zaměstnancům na velkém pozemkovém majetku proti Státnímu pozemkovému úřadu, pokud se týče kolonisačnickému fondu, když bez své viny posavadní služby pozbyli. Povinnost žalované k odškodnění podle uvedených předpisů opírá žalobce o smlouvu ze dne 24. září 1926, o její odstavec V. Leč odvolací soud správně seznal a v napadeném rozsudku dovedl, že v uvedeném odstavci smlouvy převzetí povinnosti k žalobcem požadovanému odškodnění obsaženo není. Žalobce marně se snaží závazek žalované k odškodnění z uvedeného ustanovení smlouvy dovediti. Jeho vývody v tom směru nemají ve smlouvě a v zmíněném jejím odstavci podkladu. Jen nároky plynoucí ze služebního poměru a sice, jak rozuměti jest, z posavadního služebního poměru a to proti zaměstnavateli převzala žalovaná v odstavci V. smlouvy ze dne 26. září 1926. Nepřevzala však závazek, který zaměstnanec podle předpisů vpředu uvedených by po případě měl proti Státnímu pozemkovému úřadu nebo kolonisačnickému fondu. Ostatně žalobce nárok na odškodnění podle zmíněných předpisů by neměl proti žalované, nehledíc ani k tomu, že žalovaná závazek k odškodnění nepřevzala. Nárok na odškodnění mají totiž trvalí zaměstnanci na velkém pozemkovém majetku; k nim však podle § 1 poslední odstavec nařízení čís. 305/1922 nepatří zaměstnanci, kteří po svém propuštění ze služby na velkém pozemkovém majetku nejsou bez zaměstnání. O žalobci je prokázáno, že ještě, když byl ve službách u žalované, našel si placené (13.000 Kč ročně) zaměstnání u Zemědělské pojišťovny a že v tomto zaměstnání dosud je. Nárok na odškodnění dle toho žalobci nepřísluší.